

การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
Development of a Creative Arts and Culture Street in San Sai Sub-District of the
Central District of Chiang Rai Province.

พระครูปริชาวรพิพัฒน์

Phrakrupreechaworapipat

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชา การพัฒนาสังคม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์เชียงราย

Thanit_loonlawan@hotmail.com

อาจารย์ที่ปรึกษางานวิทยานิพนธ์ 1. พระรัตนมนี, ผศ.ดร. 2. พระอัครภิกษุทธิ์ ฐนละวัน, ดร.

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้คือ 1. เพื่อศึกษาการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ 2. เพื่อพัฒนารูปแบบของถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย 3. เพื่อนำรูปแบบการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รวบรวมข้อมูลทั้งเอกสารและภาคสนาม ภาคเอกสารเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนภาคสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผลการวิจัยพบว่า มีการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เช่น การทำโลโก้ และ สัญลักษณ์ การทำตุ๊กตาล้านนา การทำแลนด์มาร์คไว้ถ่ายรูป ที่เห็นเป็นเชิงประจักษ์ และ รูปธรรมมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนา, ถนนศิลปวัฒนธรรม, เทศบาลตำบลสันทราย

Abstract

Research paper concerning the development of a Creative Arts and Culture street in San Sai sub-district of the central district of Chiang Rai province. The objectives are as follows. 1. To study the development of a Creative Arts and Culture street. 2. To develop a plan for a Creative Arts and Culture street in San Sai sub-district of the central district of Chiang Rai province. 3. To apply the plan for a Creative Arts and Culture street in San Sai sub-district of the central district of Chiang Rai province. The paper uses Qualitative Research including documentary information and field work. The documentary aspect involves collecting information from documents and relevant research. The field work collects information through questionnaires, conversations, in-depth interviews and focus group discussions. The research results show the development of a Creative Arts and Culture street in San Sai sub-district of the central district of Chiang Rai province, such as making a logo and symbol, designing a Lanna flag, making photographic landmarks, which are concrete and measurable.

Keywords : Development, Culture Street, San Sai Sub-District

บทนำ

กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม ได้ดำเนินโครงการถนนสายวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 จนถึงปัจจุบัน โดยมีโครงการที่เข้าร่วม แล้วจำนวน 22 แห่ง และมีโครงการที่ได้รับงบประมาณอย่างต่อเนื่องจำนวน 4 แห่ง ซึ่งในแต่ละปีกรมส่งเสริมวัฒนธรรมได้ส่งแบบสำรวจการขอเข้าร่วมโครงการถนนสายวัฒนธรรม แต่ละจังหวัดทั่วประเทศได้สมัครเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 50 โครงการต่อปี และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้มีในถนนสายวัฒนธรรม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้แก่ การส่งเสริมให้ศิลปินพื้นบ้านมีรายได้ และการสาธิต พร้อมจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางวัฒนธรรม ซึ่งในการจัดกิจกรรมดังกล่าวสามารถทำให้ถนนสายวัฒนธรรมมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 และมีผู้เยี่ยมเยือนถนนสายวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 30 (โกวิทย์ พวงงาม, 2558 : 96)

ในการนี้ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม เห็นควรดำเนินโครงการถนนสายวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องภายใต้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้สังคมตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมและภูมิปัญญา พัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างความเข้มแข็งของบุคลากร องค์กรภาคีและแหล่งเรียนรู้ ทางวัฒนธรรมโดยมีพันธกิจในการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ในการอนุรักษ์ พื้นฟู สืบสาน ปกป้องคุ้มครอง จาริตประเพณี ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเสริมสร้างค่านิยมที่เหมาะสมในสังคม ส่งเสริม สนับสนุนการนำเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรม มาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เห็นควรดำเนินโครงการ ถนนสายวัฒนธรรมขึ้น โดยร่วมกับชุมชนในพื้นที่คัดเลือกเส้นทางที่สะท้อนเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่โดดเด่นออกมาให้เห็น อย่างเป็นรูปธรรม เช่น อาคาร สถาปัตยกรรมในย่านชุมชนเก่าแก่วิทยา ตลาด วัด โบราณสถาน ศาสนสถาน และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ที่แสดงมาให้เห็นในลักษณะของอาชีพ ความรู้เชิงช่าง ภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมทางศิลปะ ดนตรี ฯลฯ ซึ่งถนนสายวัฒนธรรมจะได้รับการพัฒนาให้เป็นพื้นที่สาธารณะ ให้เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกทางศิลปะ และวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์ หรือเป็นพื้นที่ทางวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้และการท่องเที่ยวอีกทางหนึ่งด้วย (พิมพ์ระวี โรจนรุ่งสัจย์, 2558 : 6)

เทศบาลตำบลสันทราย เป็นส่วนหนึ่งในอำเภอเมืองเชียงราย อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศใต้ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร ตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มแม่น้ำลาว สภาพพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก เนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย และได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลสันทราย ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ในวันที่ 7 ตุลาคม 2554 ปัจจุบันเป็นเทศบาลขนาดกลาง เทศบาลตำบลสันทราย ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 181 หมู่ที่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีพื้นที่ในความรับผิดชอบประมาณ 18.61 ตารางกิโลเมตร โดยมีวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มอาชีพ ประกอบไปด้วย การเลี้ยงปลาและกบ การทำไม้กวาด ตุงไชย ดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มจักสานผู้สูงอายุ หมู่ 8 การแปรรูปถั่วทอดสมุนไพร การทำเครื่องปั้นดินเผาอมดิน น้ำยาเอนกประสงค์ แคบหมูไร้มัน ประดิษฐ์ดอกไม้ผ้าใยบัว กลุ่มเกษตรบ้านร่องก่อ เลี้ยงไก่พื้นเมือง ตัดตุงประจำเดือนเกิด ปุยหมักชีวภาพ กลุ่มผู้สูงอายุทำเทียนบูชา

นอกจากนี้โครงการถนนสายวัฒนธรรมเทศบาลตำบลสันทราย จังหวัดเชียงราย จะช่วยในการกระตุ้นจิตสำนึกให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น จนเกิดการอนุรักษ์และพัฒนามรดกทางวัฒนธรรมของชุมชนและของชาติอย่างยั่งยืน และใช้มรดกทางวัฒนธรรม ในการสร้างการมีส่วนร่วมและสร้างความมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมให้เกิดแก่ชุมชน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในการเพิ่มมูลค่า ของทุนทางวัฒนธรรมด้วย ทั้งนี้ได้กำหนดดำเนินโครงการใน 30 แห่งที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ โดยกรมส่งเสริมวัฒนธรรมจะพิจารณาจากศักยภาพของทุนทางวัฒนธรรมในพื้นที่และความพร้อม ของชุมชนเป็นสำคัญ

ผู้วิจัยสนใจในการที่จะศึกษา การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย จังหวัดเชียงราย โดยทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์และพัฒนารูปแบบของถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาลตำบลสันทราย จังหวัดเชียงราย ตลอดจนถึงนำรูปแบบการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาลตำบลสันทราย จังหวัดเชียงรายไปสร้างชุดองค์ความรู้แล้วเผยแพร่แก่สาธารณะชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์
2. เพื่อพัฒนารูปแบบของถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อนำรูปแบบการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รวบรวมข้อมูลทั้งเอกสารและภาคสนาม ภาคเอกสารเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ส่วนภาคสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ได้แบ่งวิธีดำเนินการ เป็นขั้นตอนรายละเอียดดังนี้

1. พื้นที่การวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้ได้ทำการศึกษาจาก พื้นที่การวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้คือ เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เกี่ยวข้องในการให้ข้อมูลในการวิจัย ได้แก่

1. ภาครัฐ	จำนวน	25	คน
2. องค์กรปกครองท้องถิ่น	จำนวน	25	คน
3. วัด	จำนวน	25	รูป
4. เครือข่าย	จำนวน	25	รูป/คน

รวมทั้งหมด จำนวน 100 รูป/คน

3. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วยดังนี้คือ

1. แบบสัมภาษณ์

- ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย
- กำหนดประเด็นที่ต้องการทราบ เช่น

ก. การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ มีความสำคัญอย่างไรบ้าง

ข. เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

มีการพัฒนารูปแบบของถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ อย่างไรบ้าง?

ค. รูปแบบการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล

ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ควรมีการพัฒนาในรูปแบบไหน อย่างไรบ้าง?

- นำแบบสัมภาษณ์ที่ร่างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยตรวจสอบความเที่ยงตรง

ของเนื้อหา เพื่อให้เกิดความถูกต้อง และตรงประเด็นมากยิ่งขึ้น

- ทดลองใช้เครื่องมือ เพื่อให้รู้ว่าผู้ให้ข้อมูลสัมภาษณ์ได้ตอบคำถามตรงประเด็นหรือไม่ อย่างไรบ้าง
- ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์

2. สันทนาการ

- กำหนดประเด็นที่ต้องการสนทนา เช่น

ก. การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ มีความสำคัญอย่างไรบ้าง

ข. เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีการพัฒนารูปแบบของถนน

ศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ อย่างไรบ้าง?

ค. รูปแบบการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมือง

เชียงราย จังหวัดเชียงราย ควรมีการพัฒนาในรูปแบบไหน อย่างไรบ้าง?

- แนวคำถามที่จะต้องกำหนดไว้ล่วงหน้า
- การคัดเลือกผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ต้องมีความรู้และความสามารถตรงกับงานวิจัยเรื่อง
- บุคลากรที่จะดำเนินการสนทนากลุ่ม เช่น ผู้ให้ข้อมูลในภาครัฐ องค์กรปกครองท้องถิ่น พระสงฆ์

เครือข่าย

- อุปกรณ์ที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม เช่น คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ก และ โปรเจคเตอร์

4. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ เรื่องเทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงราย เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured or guided interviews) โดยมี ขั้นตอนการสร้างดังนี้

1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางและวิธีการให้ ได้มาซึ่งการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายทางสังคม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบของถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ประวัติและความเป็นมาของเทศบาลตำบลสันทราย

2) กำหนดข้อคำถามการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และร่างข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ข้อคำถาม ประกอบด้วย

ก. การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ มีความสำคัญอย่างไรบ้าง

ข. เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย มีการพัฒนารูปแบบของถนน ศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ อย่างไรบ้าง?

ค. รูปแบบการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงราย ควรมีการพัฒนาในรูปแบบไหน อย่างไรบ้าง?

3) นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ผลการ วิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์

4) แก้ไขการพิมพ์ผิดและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำไปใช้จริง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการเก็บข้อมูลในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) รวบรวมข้อมูล ทั้งเอกสารและภาคสนาม ภาคเอกสารเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องส่วนภาคสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัย ในลักษณะการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ได้แก่ ส่วนที่เป็นคำอธิบายจากเอกสาร หนังสือ ตำรา ที่เป็นแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเกี่ยวกับ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายทางสังคม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิง สร้างสรรค์ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบของถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ประวัติและความเป็นมาของ เทศบาลตำบลสันทราย

2) เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อให้เห็นถึงรูปแบบและกระบวนการพัฒนางานวิจัยโดยสัมภาษณ์เชิง ลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informants) จากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทั้งภาครัฐ และ ภาคเอกชน เพื่อสรุปประเด็นการนำไปสู่การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

3) สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน ประวัติศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประเพณีและวัฒนธรรม ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี ปรชาญท้องถิ่น ผู้นำ ชุมชน เพื่อระดมแนวคิด มุมมองที่มีผลต่อการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และนำไปสู่ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงพุทธของวัดพระแก้ว จังหวัดเชียงราย โดยมีวิธีการดังนี้คือ

การสัมภาษณ์เจาะลึก โดยการกำหนดระเบียบวิธีการวิจัยหรือกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการ สัมภาษณ์ ในการกำหนดกระบวนการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดให้มีกระบวนการวิจัยโดยใช้แบบสัมภาษณ์มีการ ออกแบบโครงสร้างของข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ในการสัมภาษณ์ หรือการสัมภาษณ์แบบขึ้นำ คือ เป็นการ สัมภาษณ์แบบปลายเปิด ซึ่งเป็นกระบวนการวิจัยที่มีความยืดหยุ่นและเปิดกว้างหรือมีการนำคำสำคัญมาใช้ ประกอบในการขึ้นำคำสัมภาษณ์ เช่นมีการร่างข้อคำถามที่มีลักษณะปลายเปิดที่มีคำสำคัญพร้อมกับลักษณะของข้อ คำถามที่มีความยืดหยุ่นและพร้อมที่จะมีการปรับเปลี่ยนถ้อยคำของข้อคำถามให้มีความสอดคล้องกับผู้มีส่วนร่วมใน การวิจัยหรือผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคนในแต่ละสถานการณ์ที่มีเหตุการณ์หรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ และบุคคลที่มีความสำคัญหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่อยู่ในภาครัฐ ภาคประชาชน รวมทั้ง บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มี

ความสำคัญในกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตอบข้อคำถามจากการสัมภาษณ์เจาะลึกได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความหลากหลาย การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้รู้ (ปราชญ์) และผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งกลุ่มผู้นำชุมชน ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยใช้วิธีการเจาะจงตามการศึกษาวิจัย จำนวน 100 รูป/คน เพื่อศึกษาการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เชียงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา นโยบายและ กลไกการการปกครองในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชน โดยมีกิจกรรมที่จะทำคือ การสนทนากลุ่มย่อยกับผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านต่างๆที่เกี่ยวข้อง

4) เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาข้อมูลสรุปในเชิงสถิติจากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อนำไปสู่การประมวลผลข้อมูล และศึกษาเชิงความสัมพันธ์ถึงมุมมองของ รูปแบบการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา ปราชญ์ท้องถิ่น ผู้นำชุมชน

5) สรุปผลการวิจัยที่ได้คือ ได้พัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

6) นำเสนอผลงานวิจัย ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบไปด้วยดังนี้คือ

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) ผู้วิจัยได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ทั้งด้านเอกสารแบบสัมภาษณ์และภาคสนาม แล้วจึงประเด็นเนื้อหาสาระไปพร้อมกับนำมาสรุปเป็นผลการวิจัยเป็นรูปแบบความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยนำเสนอ

2) การตรวจสอบข้อมูล หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว จะต้องทำการตรวจสอบข้อมูลและการวิเคราะห์ ข้อมูล โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (triangulation) ได้แก่

2.1 การตรวจสอบ ด้านข้อมูล โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่จะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่

2.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย โดยการเปลี่ยนตัวผู้สังเกตหรือสัมภาษณ์

2.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านวิธีรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ กันเพื่อรวบรวมข้อมูลเรื่องเดียวกัน เช่น ใช้วิธีสังเกตควบคู่ไปกับการซักถาม กรณีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

3) สรุปแนวทางหรือรูปแบบในการพัฒนา พัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้จากกลุ่มสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ก่อนจะมีการประมวลผลและพัฒนาเป็นรูปแบบมีส่วนร่วมถึงมาตรฐาน (ขั้นการพัฒนาตัวแบบ (Develop Model) เพื่อนำเข้าสู่การวิจัยเชิงเอกสารและคุณภาพ นวัตกรรม

6. สรุปกระบวนการวิจัย

กระบวนการวิจัยเรื่อง พัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย สามารถสรุปได้ดังนี้คือ

1. ศึกษารวบรวมเอกสารแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทั่วไป ทฤษฎีการรับรู้และการเรียนรู้ ทฤษฎีแรงจูงใจทางการท่องเที่ยว ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนทางสังคม ทฤษฎีเครือข่ายทางสังคมแนวคิดการท่องเที่ยวเชิงพุทธศาสนา

2) เก็บรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงเพื่อให้เห็นถึงรูปแบบและกระบวนการพัฒนางานวิจัยโดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key Informants) จากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อสรุปประเด็นการนำไปสู่การสนทนากลุ่มเฉพาะ(Focus Group Discussion)

3) สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประเพณีและวัฒนธรรม ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยี ประชาชนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เพื่อระดมแนวคิด มุมมองที่มีผลต่อการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และนำไปสู่การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อให้ได้มาซึ่งรูปแบบของพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

3.1 ศึกษาจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูล

3.3 ประชุมสนทนากลุ่มย่อย

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากเอกสาร และ จากการประชุมกลุ่มย่อย

3.5 สรุปผลการวิจัย

3.6 นำเสนอผลการวิจัย

4) เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาข้อมูลสรุปในเชิงสถิติจากการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อนำไปสู่การประมวลผลข้อมูล และศึกษาเชิงความสัมพันธ์ถึงมุมมองของ รูปแบบและวิธีการ พัฒนาการศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา ประชาชนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน

5) สรุปผลการวิจัยที่ได้คือ ได้รูปแบบ และ การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

6) นำเสนอผลงานวิจัย ทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาบทความวิจัยเรื่อง การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย สามารถสรุปได้ ดังนี้คือ คือ

การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัยพบว่า เทศบาลตำบลสันทราย เป็นส่วนหนึ่งในอำเภอเมืองเชียงราย อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศใต้ ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร ตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มแม่น้ำลาว สภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูก เนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย และได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลสันทราย ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ในวันที่ 7 ตุลาคม 2554 ปัจจุบันเป็นเทศบาลขนาดกลาง เทศบาลตำบลสันทราย ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 181 หมู่ที่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีพื้นที่ในความรับผิดชอบประมาณ 18.61 ตารางกิโลเมตร โดยมีวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มอาชีพ ประกอบไปด้วย การเลี้ยงปลาและกบ การทำไม้กวาด ตุ๋นไชย ดอกไม้ประดิษฐ์ กลุ่มจักสานผู้สูงอายุ หมู่ 8 การแปรรูปถั่วทอดสมุนไพร การทำเครื่องปั้นดินเผาอมดิน น้ายาเอนกประสงค์ แคบหมูไร้มัน ประดิษฐ์ดอกไม้ผ้าใยบัว กลุ่มเกษตรบ้านร่องก่อ เลี้ยงไก่พื้นเมือง ตัดตุ้งประจำเดือนเกิด ปุยหมักชีวภาพ กลุ่มผู้สูงอายุทำเทียนบูชา

การพัฒนารูปแบบของถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ เทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ตำบลสันทราย เป็นส่วนหนึ่งในอำเภอเมืองเชียงราย อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศใต้ ระยะทางประมาณ 6 กิโลเมตร ตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มแม่น้ำลาว สภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์

เหมาะแก่การเพาะปลูก เนื่องจากเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้รับการยกฐานะจากองค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย และได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตำบลสันทราย ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 ในวันที่ 7 ตุลาคม 2554 ปัจจุบันเป็นเทศบาลขนาดกลาง เทศบาลตำบลสันทราย ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 181 หมู่ที่ 9 ถนนพหลโยธิน ตำบลสันทราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย มีพื้นที่ในความรับผิดชอบประมาณ 18.61 ตารางกิโลเมตร โดยมีการนำเอากิจกรรมศิลปวัฒนธรรมด้านพระพุทธศาสนา การออกตลาดแบบย้อนยุคแบบโบราณ (กาดมั่ว) การแสดงศิลปวัฒนธรรมด้านต่างๆ มาจัดแสดงที่ถนนสายวัฒนธรรมที่กำหนดเส้นทางไว้แล้ว

การนำรูปแบบการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เทศบาล ตำบลสันทราย อำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบถนนที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะบ่งบอกถึงศิลปวัฒนธรรมของเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย โดยการออกแบบ โลโก้ โคมไฟประดับแบบล้านนา และศิลปวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง มาจัดวางให้เป็นถนนสายวัฒนธรรมที่กำหนดเส้นทางไว้แล้ว เช่น การทำโลโก้ และ สัญลักษณ์ การทำตุ๊กตาล้านนา การทำแลนด์มาร์คไว้ถ่ายรูป ที่เห็นเป็นเชิงประจักษ์ และ รูปธรรมมากยิ่งขึ้น

การอภิปรายผล

จากการศึกษาบทความวิจัยเรื่อง การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ของเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีงานวิจัยที่สอดคล้องของอาคม จิตรกรรม พบว่า รูปแบบของการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์เป็นการขยายพื้นที่ตลาดที่มีอยู่เดิมโดยภาครัฐและภาคเอกชนร่วมบูรณาการจัดสรรพื้นที่ ในการจำหน่ายสินค้าเพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยดำเนินการผ่านตลาดประชารัฐทั้ง 9 ประเภท จาก 9 หน่วยงาน สำหรับตลาดประชารัฐตลาดวัฒนธรรม ถนนสายวัฒนธรรมของกระทรวงวัฒนธรรม ได้ร่วมบูรณาการดำเนินงานภายใต้โครงการดังกล่าว กำหนดให้มีกิจกรรมงานวัดเพิ่มขึ้นในโครงการถนนสายวัฒนธรรม เนื่องจากงานวัดเป็นกิจกรรมที่มีความเป็นมายาวนานหลายร้อยปี เป็นกิจกรรมที่สะท้อนมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นหลากหลายเอาไว้ในที่เดียว เชื่อมโยงพุทธศาสนา และวิถีชีวิตของคนในแต่ละยุคสมัยเข้าด้วยกันได้เป็นอย่างดี รวมไปถึงทั้งโรงหนัง สวนสนุก พิพิธภัณฑ์ โรงละคร ตลาดนัด และร้านอาหาร ในคราวเดียวกิจกรรมงานวัด จึงช่วยสร้างความตระหนักในคุณค่า ของวัฒนธรรมและภูมิปัญญาให้แก่สังคม ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม ในการอนุรักษ์ฟื้นฟู สืบสาน ปกป้องคุ้มครอง จารีตประเพณี ภูมิปัญญา และศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนเสริมสร้างค่านิยมที่เหมาะสมในสังคม ส่งเสริม สนับสนุนการนำเนื้อหาสาระทางวัฒนธรรม มาใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทความวิจัยเรื่อง การพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรมเชิงสร้างสรรค์ ของเทศบาลตำบลสันทราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีข้อเสนอแนะ ดังนี้คือ

1. ชุมชนควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจทางการท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชนอย่างทั่วถึงรวมทั้งถ่ายทอดความรู้ทางภูมิปัญญาท้องถิ่น และศิลปวัฒนธรรมให้กับเยาวชนรุ่นหลังต่อไป เพื่ออนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชุมชนให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

2. ชุมชนควรส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้วิธีสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเครือข่ายชุมชนท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ มีการสร้างกิจกรรมหรือเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับชุมชนใกล้เคียง เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างเป็นระบบ และสามารถนำความรู้มาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของชุมชนได้

เอกสารอ้างอิง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาเตปิฎก 2500. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2535.

_____. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับสยามรฤชเตปิฎก 2525. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525.

_____. พระไตรปิฎกพร้อมอรรถกถา แปล ชุด 91 เล่ม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2534.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ปกรณวิเสสภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาปกรณ์วิเสโส. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิญญาน, 2539.

_____. อรรถกถาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาอรรถกถา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2532.

_____. ฎีกาภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาฎีกา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539.

โกวิท พวงงาม. ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติของประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อการพัฒนาถนนศิลปวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2545

คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดเชียงราย. แผนพัฒนาจังหวัดเชียงรายพ.ศ. 2561-2564. เชียงราย : สำนักงานจังหวัดเชียงราย, 2561.

ณัฐวุฒิ ทรัพย์อุปถัมภ์. ถนนศิลปวัฒนธรรม. จันทบุรี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2558.

ณัฐภัค เสถียรจิกานนท์ และวัชรีย์ เพ็ชรวงษ์. การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ณ อยุธยา เมืองมรดกโลก สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาเป็นครอบครัว. พระนครศรีอยุธยา :

นธยา พลศรี. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2547.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). ธรรมกับไทยในสถานการณ์ปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

พิมพ์ระวี วิจารณ์รุ่งสัจด์. การท่องเที่ยวชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2556.